

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Nakhon Pathom Rajabhat University

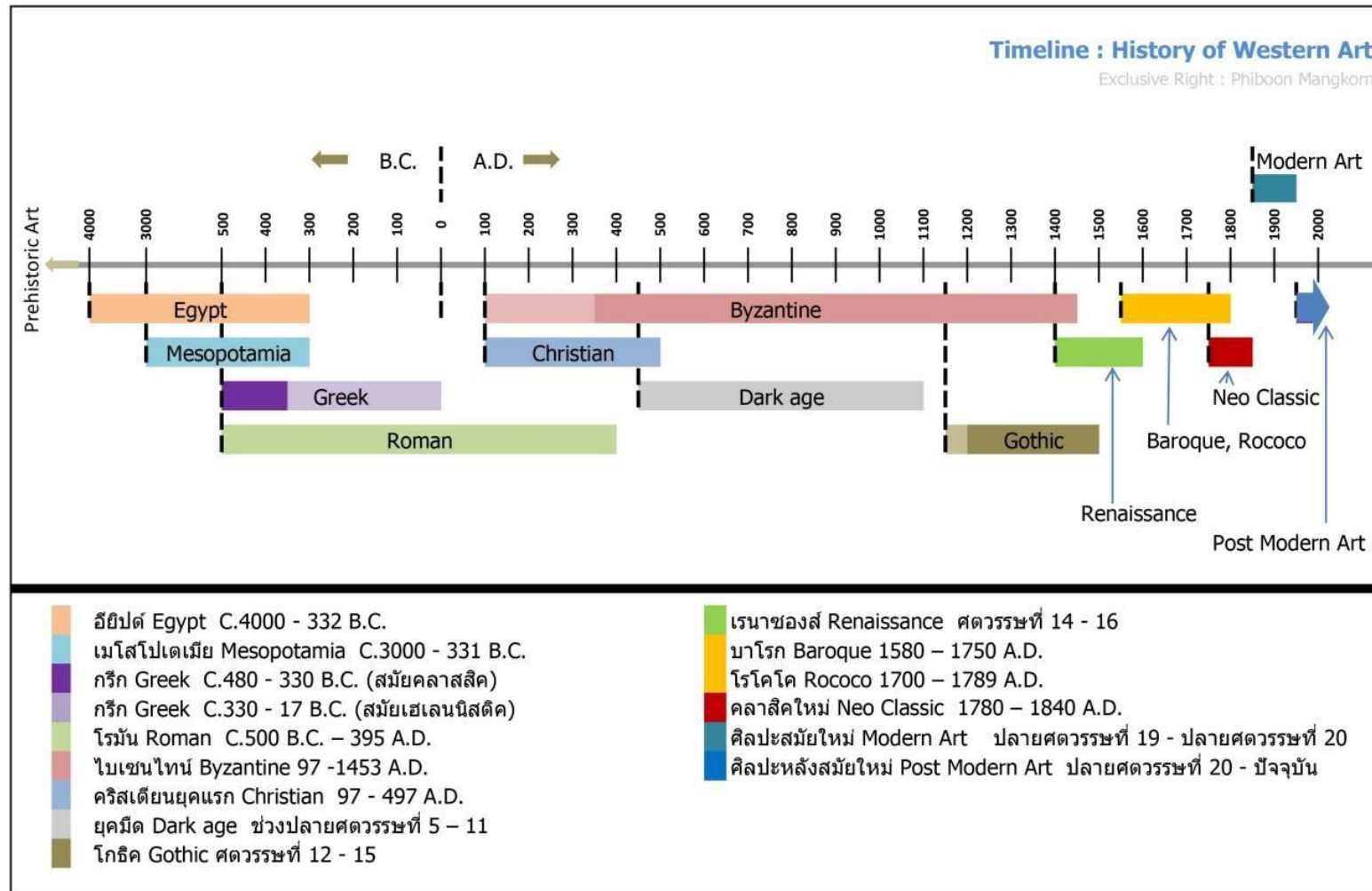
ทฤษฎีสี

Theory of colors

(รหัสวิชา 8061103)

สื่อนงานจิตรกรรมร่วมสมัย

ความรู้เรื่อง “สี”

- มนุษย์เริ่มมีการใช้สีตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ มีทั้งการเขียนสีลงบนผนังถ้ำ เครื่องปั้นดินเผา ภาพเขียนสีบนผนังถ้ำ เริ่มตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในทวีปยุโรป โดยคนก่อนสมัยประวัติศาสตร์ในสมัยหินเก่าตอนปลาย และภาพเขียนสีที่มีชื่อเสียงพบที่ประเทศฝรั่งเศสและประเทศสเปน
- ในประเทศไทย กรมศิลปากรได้สำรวจพบภาพเขียนสีสมัยก่อนประวัติศาสตร์บนผนังถ้ำ และเพิงหินในที่ต่าง ๆ มีอายุระหว่าง 1500-4000 ปี เป็นสมัยหินใหม่และยุคโลหะได้ค้นพบตั้งแต่ปี พ.ศ. 2465 ครั้งแรกพบบนผนังถ้ำในอ่าวพังงา ต่อมาก็ค้นพบอีกซึ่งมีอยู่ทั่วไป เช่น จังหวัดกาญจนบุรี อุทัยธานี เป็นต้น สีที่เขียนบนผนังถ้ำส่วนใหญ่เป็นสีแดง สีส้ม สีเลือดหมู สีเหลือง สีน้ำตาล และสีดำ
- สีบนเครื่องปั้นดินเผาค้นพบการเขียนครั้งแรกที่บ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี เมื่อปี พ.ศ.2510 สีที่เขียนเป็นสีแดงเป็นรูปลายก้านขด

ความรู้เรื่อง “สี”

- จิตรกรรมฝาผนังตามวัดต่าง ๆ สมัยสุโขทัยและอยุธยามีหลักฐานว่าใช้สีในการเขียนภาพหลายสี แต่ก็อยู่ในวงจำกัดเพียง 4 สี คือ สีดำ สีขาว สีดินแดง และสีเหลือง
- สมัยโบราณนั้น ช่างเขียนจะเอาวัตถุต่าง ๆ ในธรรมชาติมาใช้เป็นสีสำหรับเขียนภาพ เช่น ดิน หรือหินขาวใช้ทำสีขาว สีดำก็เอามาจากเขม่าไฟหรือถ่าน หรือจากหมึก
- ประเทศจีนเป็นชาติแรกที่พยายามค้นคว้าเรื่องสีธรรมชาติได้มากกว่าชาติอื่น ๆ คือ ใช้หินนำมาบดเป็นสีต่าง ๆ เช่น สีเหลืองจากยางไม้ สีครามก็นำมาจากพืช ส่วนใหญ่แล้วการค้นคว้าเรื่องสีก็เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ย้อมผ้าต่าง ๆ มาก่อน ไม่นิยมเขียนภาพในช่วงแรกของการคิดค้นสีต่าง ๆ เพราะจีนมักการเขียนภาพด้วยสีดำจากหมึกเท่านั้น

สีเป็นองค์ประกอบสำคัญ ของการมองเห็น ช่วยให้เราแยกแยะความแตกต่างของวัตถุและสิ่งของ สีช่วยสื่อความหมายไม่ว่าจะเป็นเชิงจิตวิทยาหรือสัญลักษณ์ ดังนั้นสีจึงเป็นตัวเราในการมองเห็นมากที่สุดซึ่งศิลปินจะพยายามใช้สีเป็นสื่อในการแสดงออกที่แตกต่างกันไปตามเจตนารมณ์

หมายเหตุ : ลิขสิทธิ์ภาพจากกิจกรรมภายในสาขาวิชาศิลปศึกษา

จิตรกรรมร่วมสมัยของไทย มีวิวัฒนาการช่วงระยะเวลาของการสร้างสรรค์ผลงานเริ่มตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 ประมาณพ.ศ. 2477 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน มีความก้าวหน้าเป็นอย่างมากเมื่อเปรียบเทียบกับจิตรกรรมร่วมสมัยของชาติอื่น ๆ โดยเฉพาะชาติในแถบเอเชียด้วยกัน ลักษณะการสร้างสรรค์ไม่จำกัดเทคนิคมีทั้งสีน้ำ สีฝุ่น สีชอล์ก สี น้ำมัน สีอะคริลิก และเทคนิคประสมอื่น ๆ ด้วยศิลปินแต่ละบุคคลต่างก็มีวิวัฒนาการในการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมของตนเอง และในการพัฒนางานจิตรกรรมร่วมสมัยนั้นเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้การแสดงผลงานสร้างสรรค์และการวิจารณ์งานเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาการสร้างสรรค์ของแต่ละบุคคล การส่งเสริมคุณค่าของงานจิตรกรรมร่วมสมัยให้ได้มาตรฐานจำเป็นต้องมีการแสดงผลงานต่อสาธารณชน ดังนั้น สถานที่แสดงผลงาน หรือหอศิลป์มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อวิวัฒนาการของงานจิตรกรรมร่วมสมัย รวมทั้งการเผยแพร่และการจัดประกวดผลงานจิตรกรรมก็เช่นเดียวกัน เพราะทำให้ได้เห็นผลงานในแนวความคิดต่าง ๆ เปรียบเทียบกันซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ผู้ผลิตงานสร้างสรรค์มีพลังในการสร้างสรรค์ต่อเนื่องกันและมีความตั้งใจในการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ให้มีคุณค่ายิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการใช้สี

การใช้มีวัตถุประสงค์มากมายหลากหลายเหตุผล ทั้งนี้อาจขึ้นอยู่กับศิลปินหรือผู้สร้างสรรค์ผลงานด้วยส่วนหนึ่ง การใช้สีจึงมีความหมายหรือความเหมาะสมในการมุ่งเน้นถึงประโยชน์แตกต่างกันไป แต่โดยรวมแล้วเป็นการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของศิลปินหรือผู้สร้างสรรค์ผลงานนั่นเอง สมภพ จงจิตต์โพธา ได้กล่าวไว้ 3 ประการ

หมายเหตุ : ลิขสิทธิ์ภาพจากกิจกรรมภายในสาขาวิชาศิลปศึกษา

1. การใช้สีเพื่อแสดงความรู้สึก

หมายเหตุ : ลิขสิทธิ์ภาพจากกิจกรรมภายในสาขาวิชาศิลปศึกษา

2. การใช้สีเพื่อเป็นสัญลักษณ์

หมายเหตุ : ลิขสิทธิ์ภาพจากกิจกรรมภายในสาขาวิชาศิลปศึกษา

3. การใช้สีเพื่อสื่อ

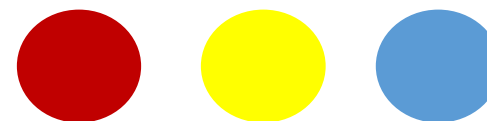

หมายเหตุ : ลิขสิทธิ์ภาพจากกิจกรรมภายในสาขาวิชาศิลปศึกษา

บทสรุป

“สี” มีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของมนุษย์โดยธรรมชาติ แต่สำหรับการทำงานในวงการศิลปะ สี คือเครื่องมือในการสร้างสรรค์ความสุขเพื่อตนเองและผู้อื่น การสร้างสรรค์งานศิลปะด้วยวิธีการต่าง ๆ จากการศึกษาเรื่องทฤษฎีสี จึงมีจุดมุ่งหมายเพียงเพื่อเป็นการปูพื้นฐานความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องสี เพื่อจะนำไปประยุกต์ใช้สำหรับการสร้างสรรค์ผลงานต่อ ๆ ไป ดังที่กล่าวไปข้างต้น สำหรับงานจิตรกรรม ก็จะทำให้ผู้ชื่นชมผลงานสังเกตและเรียนรู้เรื่องสีได้ง่ายกว่างานศิลปะแขนงอื่น ๆ เพราะมีความชัดเจน เห็นกระบวนการในการทำผลงาน ซึ่งบางชิ้นงานสามารถสังเกตได้จากภาพในทันที

สำหรับจุดมุ่งหมายในการใช้สีนั้น ไม่ว่าจะเป็นเพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึก เพื่อสัญลักษณ์ หรือเพื่อสีเองก็ตาม ล้วนแล้วถูกถ่ายทอดออกมาจากศิลปินหรือผู้สร้างสรรค์อย่างตั้งใจในการสร้างผลงาน ปัจจุบันศิลปินหรือผู้สร้างสรรค์อาจมีจุดมุ่งหมายอื่น ๆ เพิ่มขึ้นก็ได้ ทั้งนี้ก็เป็นการพัฒนาฝีมือขึ้นไปอีกระดับหนึ่ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

